

Föreningar

Tävla tillsammans

Ett studiematerial om ledares, föräldrars och domares påverkan i barn och ungdomars lagidrottande.

© Erik Andersson, 2021

Västra Götaland

Studieplan

Materialet vänder sig till lärgruppen som träffas för att utvecklas i hur vuxna påverkar barn och unga inom lagidrotter.

För att räknas som en lärgrupp ska följande uppfyllas:

- Det ska finnas en inriktning/ett tema.
- Det ska finnas en av RF-SISU godkänd lärgruppsledare.
- Det ska finnas en dokumentation av lärgruppens planering och ett lärande material som alla deltagare har tillgång till.
- Det ska föras kontinuerlig närvaro av deltagarna.
- Minst tre deltagare inklusive lärgruppsledaren ska delta vid sammankomsten och deltagaren ska ha varit närvarande minst en gång vid de tre första sammankomsterna.
- Lärgruppen ska pågå under minst en utbildningstimme (45 minuter)
- Lärgruppen ska domineras av studier, minst 75 procent av tiden, men kan innehålla praktik av metodiska och/eller pedagogiska skäl.
- Studiebesök och expertmedverkan kan tillföra lärgruppen värdefull kunskap och vidga perspektiven.
- Samverkan med annan lärgrupp högst 70 procent av tiden kan ske.

RF-SISU Västra Götaland är en stödorganisation under Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna. RF-SISU Västra Götalands uppdrag är att stödja, företräda, samordna, utveckla, bilda och utbilda idrottsföreningar och specialdistriktsförbund. Vi har två tydliga uppdrag: Idrott och Folkbildning.

Vi arbetar för att stimulera människors lärande, stärka engagemanget och utveckla idrottens verksamhet. Vi samverkar med den lokala idrottsföreningen genom dess styrelse, ledare, ungdomar, aktiva, föräldrar etc. Detta innebär att utifrån de behov som finns i föreningen ge möjlighet för bildning, utbildning och utveckling med folkbildningens metoder.

Västergötlands Fotbollförbund bildades 1918 i Falköping. Vårt huvudmål är att organisera en föreningsverksamhet, så att var och en som vill spela fotboll kan göra det under ordnade förhållanden samt enligt gällande regler och bestämmelser.

Tävla tillsammans

Ett studiematerial som är framtaget av Erik Andersson 2021 i samarbete med RF-SISU Västra Götaland och Västergötlands Fotbollförbund.

© Erik Andersson

Tryckoriginal: RF-SISU Västra Götaland, Ingela Gustavsson

Foto: Bildbyrå

Föreningar

Tävla tillsammans. Vuxenpåverkan inom ungas lagidrottande.

Vad går barn och ungdomars tävlingsidrottande ut på egentligen? Konkurrera och vinna? Tävla och ha roligt? Lära sig och utvecklas? Bli hälsosamma respektfulla individer och samhällsmedlemmar?

Det viktigaste för barn och ungdomar, enligt dem själva, är att få känna att de utvecklas och gillar idrotten, att de trivs, har kul, känner glädje, välbehag och gemenskap. Att få spela tillsammans med sina kamrater och att trivas är viktigare än att vinna. Därmed inte sagt att det inte är viktigt att tävla! Tävlingsidrott är idrottens livsnerv. Det ger idrotten mening och riktning och utgör en viktig lärandeprocess. Vilket ansvar har då vuxna för att möjliggöra en trygg, meningsfull, lärorik och utvecklande tävling för alla barn och ungdomar?

Vuxna är betydelsefulla påverkansagenter som måste lära känna sin påverkan. Ledares, föräldrars och domares handlingar påverka hur barn och ungdomar är mot varandra, vad som görs möjligt att lära, vad som värderas som värdefullt och vem/vilka som värderas och behandlas som värdefulla. Inom idrotten har därför vuxna huvudansvaret för att skapa en trivsamt och god utbildningsverksamhet för alla barn och ungdomar.

Hur väl barn och ungdomar trivs, lär sig och utvecklas inom tävlingsidrottandet avgörs av verksamhetens pedagogiska kvalitet. Det vill säga vilka förutsättningar det finns för att delta, känna social trygghet och glädje, få stöd att lära sig, känna meningsfullhet, berikas, utvecklas och växa som individ och idrottare. Vuxna behöver aktivt skydda och visa omsorg om barn och ungdomar och samtidigt skapa utrymme för självständighet och respektera dem som egna individer.

Vuxna har ansvar att måna allas lika värde, outtröttligt ingripa och engagerat bjuda motstånd mot alla former av diskriminering, våld, kränkningar och bestraffningar (artikel 2) och värna barnets bästa nu och i framtiden (artikel 3). Barnen ska känna sig trygga och ges likvärdiga möjligheter att lära sig och utvecklas (artikel 6) och bidra med egna idéer, tankar, åsikter och delta i beslutsfattande processer (artikel 12). Det vill säga, vuxna bör tillsammans aktivt agera i enlighet med de fyra grundprinciperna (artikel 2, 3, 6 och 12) i konventionen om barnets rättigheter. Särskilt viktigt att komma ihåg är då följande: mänskliga rättigheter är inte villkorade, varken med uppföranden, prestationer eller kompetens – mänskliga rättigheter tillerkänns människor för att de är människor.

Med utgångspunkt i boken *Tävla tillsammans (2020)* och studiematerialet får du möjlighet att tillsammans med andra öka förståelsen och kunskapen kring vuxnas påverkan, vad som kanske är unikt i ert lag eller förening och vad ni kan göra för att skapa en god utbildningsverksamhet för alla barn och ungdomar i samband med tävling.

Syftet med hela studiematerialet är att:

- I) öka kunskapen och medvetenheten om hur barn och ungdomars tävling kan bli en central del av den idrottsliga utbildningen med barnets rättigheter som grund,
- II) bidra till ledares, föräldrars och domares pedagogiska kunnighet inom barn och ungdomars tävlingsidrottande samt
- III) bidra med verktyg som kan göra tävling till en rolig, trygg, lärorik och utvecklande aktivitet för alla deltagare.

Studiematerialet bygger på boken *Tävla tillsammans* (2020) och består av sex delar:

- Tävla tillsammans – en studiehandledning
- Tävla tillsammans – för ledare
- Tävla tillsammans – för föräldrar
- Tävla tillsammans – för domare
- Tävla tillsammans – för spelare, ledare och föräldrar
- Tävla tillsammans – för föreningar

De fem foldrarna för de olika målgrupperna bygger på boken och studiehandledningen. Studiematerialet bör därför användas under ledning av någon som är insatt i boken och studiehandledningen. Studiematerialet är tänkt att användas i relation till varje verksamhets unika behov och förutsättningar i såväl förebyggande, som åtgärdande och utvecklande syfte. Det är således inte en traditionell steg- och modulsvis upplagd utbildning. Studiematerialet är tänkt att fungera självinstruerande, engagerande, utmanande, konkret och uppmuntra till att undersöka och lära i och av den egna verksamheten.

Välj en eller ett par uppgifter till varje utbildningstillfälle baserat på verksamhetens/gruppens behov av lärande och utveckling och genomför dem i en valfri och lämplig ordning. Flera av foldrarna introduceras med en kortare film som tillsammans med en introduktionsföreläsning av Erik Andersson ger en god grund för att komma igång. De pedagogiska metoderna som det hänvisas till i denna folder finns beskrivna i foldern *Tävla tillsammans – studiehandledning*.

Foldern riktar sig till styrelser och barn- och ungdomsgrupper med ansvar för utbildningskvaliteten i föreningens barn- och ungdomsverksamhet.

Hållbar föreningsförbättring

För att lyckas få till förändringar som leder till hållbara förbättringar inom en utbildningsverksamhet – vilket en förening med lagidrott för barn och ungdomar i allra högsta grad kan klassas som – krävs ett gemensamt arbete som involvera alla berörda. Arbetet behöver vara cykliskt och ständigt pågående. Mer precist handlar det om att kontinuerligt arbetar med att upptäcka problem (uppgifter som möjliggör förbättring) i den egna verksamheten, undersöka verksamheten noga och försöka skapa lösningar samt utvärdera utfallet av lösningarna och dra lärdomar. Lösningarna och den nya kunskapen som vunnits gemensamt används för att göra verksamheten bättre. Alltså en form av gemensamt lärande.

Detta kan illustreras i 3U-modellen nedan i vilket förbättringsarbetet hela tiden måste förhålla sig till verksamhetens (föreningens) vision, värden och mål med det yttersta målet och motivet att stärka alla barn och ungdomar i den idrottsliga verksamheten. Processbedömningen innebär att hela tiden förhålla sig till problemet som ska lösas och de mål man har med sitt förbättringsarbete, att under arbetets gång stämma av var man befinner sig, vart man är på väg och hur man ska ta sig vidare för att lösa problemet och nå målen.

1. UPPTÄCKA

Uppmärksamma och utred situationer som hindrar en god verksamhet, välj problem som ska lösas.

3. UTVÄRDERA

Värdera och ta beslut om lösningar på problemen i relation till målen och ny kunskap.

VERKSAMHETENS
VISION, VÄRDEN, MÅL
OCH STRÄVAN ATT
**STÄRKA ALLA
BARN/UNGDOMAR**

2. UNDERSÖKA

Skapa ny kunskap, sätt upp mål för förbättring, pröva lösningar och lös problemet.

PROCESSBEDÖMNING

VAR ÄR VI?

VART SKA VI?

HUR GÖR VI?

Motorn i ett kontinuerligt förbättringsarbete är de behov som finns i den egna verksamheten, de problem som uppstår just där, och den gemensamma kunskapsbildning som behövs för att hantera behoven och problemen med ett gott resultat. Det är här olika typer av utbildningsinsatser och gemensamma undersökningar – anpassade till verksamhetens behov och problem – blir viktiga. Men det är inte spelare, ledare eller föräldrar som är problemet utan hur det pedagogiska mötet kan behöva ändras i verksamheten så att spelarnas, ledarnas och föräldrarnas lust och möjlighet att lära förstärks och därmed också göra det möjligt att handla på bättre sätt.

Uppgift 1

Hur ser det ut i vår förening?

Denna uppgift syftar till att ge en bild av hur den sociala trivseln, delaktigheten samt möjligheterna till lärande och utveckling ser ut inom en förening. Påståenden som används kan besvaras av spelare, ledare och föräldrar.

Underlaget detta ger kan användas för att förändra och utveckla varje lags och föreningens verksamhet då det sammantaget bidrar till att synliggöra hur varje deltagare upplever ett antal av de viktigaste aspekterna i verksamheten. På en föreningsövergripande nivå kan svaren från samtliga lags spelare, ledare och föräldrar användas för att få en bild av hur situationen ser ut i föreningen som helhet.

Varje deltagare ska ta ställning till totalt 24 påståenden. Dessa påståenden är indelade i följande teman: **Gemenskap och trivsel**, **Delaktighet** samt **Lärande och utveckling**.

Varje tema kan med fördel avslutas med en öppen frågeställning där deltagaren får möjlighet att kommentera sina svar eller lägga till sådant den anser viktigt inom temat.

Deltagarna får välja på följande alternativ när de tar ställning till varje påstående: Stämmer aldrig (1) – Stämmer sällan (2) – Stämmer ibland (3) – Stämmer ofta (4) – Stämmer alltid (5) – Vet ej (0).

1. Gemenskap och trivsel

I vårt lag...

	1	2	3	4	5	0
	<i>Stämmer aldrig</i>				<i>Stämmer alltid</i>	<i>Ver ej</i>
1.3 är alla snälla mot varandra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2 har alla roligt tillsammans	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.4 bryr sig alla om varandra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.4 uppmuntrar alla varandra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.5 säger alla hej till varandra när vi ses	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.6 är ledarna glada och hjälpsamma	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.7 är föräldrarna glada och hjälpsamma	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.8 är ledarna och föräldrarna vänliga mot motståndare och domare	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

När alla deltagare fyllt i påståendena och valt ett alternativ för varje påstående kan ett medelvärde räknas ut för helheten och för varje temaområde (använd värdet som anges för varje alternativ ovan). Medelvärdet ger en snabb skattning av hur lagets/föreningens verksamhet upplevs av deltagarna. Värdena ger också en riktning för vilka områden som ett eventuellt utvecklingsarbete inom laget/föreningen bör fokusera på.

2. Delaktighet

I vårt lag...

	1	2	3	4	5	0
	<i>Stämmer aldrig</i>				<i>Stämmer alltid</i>	<i>Ver ej</i>
2.3 får alla säga vad de tycker och tänker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2 blir alla lyssnade på	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4 är det okej att tycka olika	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.4 får alla vara med och bestämma	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.5 följer vi det vi bestämt tillsammans	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.6 frågar vi när vi inte förstår	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.7 får alla spela lika mycket i matcherna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.8 hjälper alla till när det behövs	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

3. Lärande och utveckling

I vårt lag...

	1	2	3	4	5	0
	<i>Stämmer aldrig</i>				<i>Stämmer alltid</i>	<i>Ver ej</i>
3.2 får alla samma möjligheter att bli bättre	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.2 får alla hjälp när det behövs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.4 gör alla sitt bästa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.4 får alla göra misstag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.5 är träningarna roliga och lärorika	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.6 är det roligt och lärorikt att spela match	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.7 hjälper ledarna oss att lyckas när vi spelar match	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.8 hejar och applåderar föräldrarna när vi spelar match	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

Uppgift 2

Vilken framtid vill vi ha?

Samtala!

Bearbeta resultatet av det som framkommit i uppgift 1 genom att använda *Alternativa framtider - möjliga, troliga, önskvärda och inte önskvärda*.

Uppgift 3

Nystart!

Samtala!

Genomför *Resan till ett nytt lag/en ny förening*.

Uppgift 4

Gemensamt beslutsfattande för en bättre verksamhet

Samtala!

Formulera ett antal frågor som ni finner viktiga att behandla tillsammans för att få allas perspektiv, öka förståelsen och fatta gemensamma beslut. Använd sedan *Intervjukarusellen* eller *Stora cafét*.

Uppgift 5

Hantering av intressekonflikter

Samtala!

Skriv ner vilka konflikter som finns i verksamheten och välj någon av dem. Bearbeta konflikten genom att använda *Intressekonfliktens olika ansikten*.

Uppgift 6

Tävla tillsammans

Använd *Ändrad uppfattning?*, *Stafettpinnen* eller *Stora café* och behandla något av följande påståenden:

Samtala!

”Inne på en plan är alla lika mycket värda, och bedöms utifrån samma mall, oavsett var man kommer ifrån. Det är så idrottens vardag ser ut”.

”En glad spelare är en bra spelare”.

”Varje tävlingstillfälle är ett tillfälle för lärande!”

”Det finns många olika vägar till framgång inom en idrott. Det går inte att säga vilken väg som bär just en viss spelare så långt det går”.

”Om en spelare slutar så ser jag det som ett stort misslyckande i ledarskapet”.

”Det absolut viktigaste ordet inom barn och ungdomsidrott är tålamod”.

”Det viktigaste är att försöka vinna, inte att vinna”.

Västra Götaland

www.rfsisu.se/vastragotaland

 /rfsisuvg

 /rfsisuvg

 /rfsisuvg

